

Освіта

Буковини

Чернівецька обласна
інформаційно-методична газета

№30

12 серпня 2016 року

Іван Франко – письменник, учений, мислитель

У цьому році в усіх куточках нашої квітучої неньки-України відбуваються урочисті заходи, присвячені вшануванню пам'яті Івана Франка, зважаючи на його значний внесок у становлення української нації, а також з нагоди 160-річчя від дня його народження та 100-річчя від дня смерті. Він непохитно вірив, що свободу та незалежність Україна здобуде завдяки утвердженню національної гідності, об'єднанню всіх громадян, адже «ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів...».

Блаженний муж, що не шукає
 неправих
 і там за правду казав свій міро.
 що безтурботно в шкільних книжках
 дитині вчила їх термоніть.

Блаженний той, хто в школах гуляв,
 хто за правду і справедливості ходив,
 хто в школах казав і був за правду
 і правду і шкільні вчителі як казав.

Блаженний той, хто за правду казав,
 казав: шкільні і шкільні казав.
 Некажі шкільні, некажі шкільні казав,
 Дух, шкільні не шкільні казав.

Блаженні всі, котрі не шукають,
 хто в школах і справедливості ходив,
 хто в школах і казав у їх роки,
 хто казав і казав шкільні казав.

23/11 1905

Рукопис вірша І. Франка
 "Блаженний муж"
 (із 1905 р.)

Досить часто, коли ми говоримо про Івана Яковича, то маємо на увазі драматурга, письменника, поета, публіциста, перекладача та громадського діяча, але далеко не всім відомо, що він здобув вчений ступінь доктора філософії у Віденському університеті (1893), за-

хистивши німецькою мовою дисертацію на тему: «Варлаам і Йоасаф. Старохристиянський духовний роман і його літературна історія». Можна, в певній мірі, погодитись з думкою окремих дослідників, що класик української літератури не був професійним філософом

і не писав філософських трактатів. Але, його окремі твори виражають індивідуальну світоглядну спрямованість і змушують постійно перебувати в стані пошуку чи сумніву. Звичайно, що протягом життя змінювалися уподобання та переконання вченого. Це, яскраво

можна простежити, наприклад, порівнюючи статті «Наука й її становище щодо працюючих класів» (1878), «Мислі о еволюції в історії людськості» (1881) з працею «Що таке поступ?»», написаною в 1903 році. Та, найголовніше, що Іван Якович зумів гармонійно поєднати філологію та філософію, «любов до слова» і «любов до мудрості». Крім того, він є автором праць з історії та теорії літератури, перекладачем творів з арабської, англійської, давньогрецької, німецької, польської, сербської, французької, хорватської, чеської та інших мов.

Беззаперечно, що його творчість – це те ядро людського життя, в якому зосереджується ціла енергетика науки та гуманізму для всіх поколінь і верств населення. Франко глибоко усвідомлює, що «народи тільки тоді зможуть досягнути щастя і свободи, коли всі будуть вченими працівниками, тобто коли кожний буде розвинутий розумово, по можливості якнайвсебічніше, і коли кожен буде у змозі використовувати свої сили на добро загалу і на добро своє власне». Тому, його концепція прогресу є багатогранною, адже охоплює не тільки економічну, суспільно-політичну, наукову, але й

моральну сторони буття людини.

Тричі його життєво-творча доля поєднала з буковинським краєм. Спочатку, в 1890-1891 роках, коли він навчається в Чернівецькому університеті на філософському факультеті, до речі лише один (восьмий) семестр. Пізніше, через сім років, Франко відвідує батьківщину керівника селянського руху Лук'яна Кобилиці місто Путилу, для написання праці «Лук'ян Кобилиця. Епізод з історії в першій половині XIX ст.». І, втретє, 6 травня 1913 року відвідує Чернівці, де в приміщенні Українського Народного Дому читає свою славнозвісну поему «Мойсей» студентській молоді та місцевій інтелігенції.

Підсумовуючи, можна впевнено сказати, що в особі Івана Франка українська нація здобула геніального творця універсального значення, який вирізнявся надзвичайно широким різноманіттям і фаховою глибиною досліджень.

М.С.Семенюк,
 викладач основ філософських
 знань Державного вищого
 навчального закладу
 «Чернівецький коледж дизайну
 та економіки»